

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема: Досягнення й проблеми в галузях діалектології, дериватології та граматики.

Опрацювати такі питання:

1. Школи й напрями досліджень сучасної діалектології.
2. Сучасні дериватологічні дослідження та їх актуальні напрями.
3. Проблеми функційної морфології. Функції морфологічних одиниць і категорій, первинні та вторинні функції морфологічних форм. Ономазіологічні дослідження частин мови.
4. Функційний синтаксис. Комунікативний синтаксис. Аспекти дослідження синтаксису української мови. Нове у вивченні синтаксичних одиниць. Досягнення і перспективи комунікативного синтаксису. Проблеми когнітивного синтаксису. Основні напрями дослідження синтаксичних одиниць.

Література

Основна:

1. Білоусенко П.І., Іншакова О.І., Качайло К.А., Меркулова О.В., Стовбур Л.М. Нариси з історії українського словотворення (іменникові конфікси). – Запоріжжя – Кривий Ріг, 2010.
2. Білоусенко П.І. Історія суфіксальної системи українського іменника. – К., 1994.
3. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. Київ: Наукова думка, 1992. 224 с.
4. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови : Академ. граматика української мови / І. Вихованець, К. Городенська ; [за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця]. – К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 398.
5. Громик Ю. В. Українська діалектологія в синхронії і діахронії. Луцьк. Видавництво: "Вежа" Волинського державного університету ім. Лесі Українки. 2005. 43 с.
6. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія : [монографія] . Донецьк: ДонДУ, 1996. 435 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk597955.pdf>
7. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу : [монографія]. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 328 с.

Додаткова:

1. Валюх З. О. Словотвірна парадигматика іменника в українській мові. – Київ – Полтава, 2005.
2. Ващук В.О. Флективний спосіб творення похідних іменників // УМЛШ. – 1973. – № 10.
3. Вихованець Іван, Городенська Катерина. Теоретична морфологія української мови. – К., 2004.
4. Вихованець І.Р. Морфологічні категорії? Словотвірні? Чи граматичні міжрівневі?// Актуальні проблеми українського словотвору. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 13-18.
5. Віняр Г.М.Новий префіксоїд у словотвірній системі української мови //Філологічні студії: науковий Вісник КДПУ. – Кривий Ріг, 2011. – Вип.6. – С.100-105.
6. Віняр Г. Основні тенденції розвитку іменної префіксації в українській мові кінця ХХ ст.// Актуальні проблеми філології і методики викладання мов: зб.наук.праць. – Кривий Ріг, 2006. – Вип.4. – С.6-24.
7. Возний Т.М. До питання про генезис і функції афіксів// Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів, 1987. – Вип. 18.
8. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. – Львів, 1981.
9. Городенська К.Г., Кравченко М.В. Словотвірна структура слова (відіменні деривати). – К., 1981. – 200 с.
- 10.Городенська К.Г. Нові запозичення і новотвори на тлі фонетичної та словотвірної підсистем української літературної мови// Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. – К., 2009. – Вип. 5. – С.3-7.
- 11.Грещук В.В., Бачкур Р.О., Джочка І.Ф., Пославська Н.М. Нариси з основоцентричної дериватології. – Івано-Франківськ, 2007.
- 12.Грещук В.В. Основоцентрична дериватологія: історія, стан, перспективи// Актуальні проблеми українського словотвору. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 68-78.
- 13.Грещук В.В. Поняття словотвірної парадигми в сучасній дериватології// Мовознавство. – 1985. – №1. – С.21-27.
- 14.Ковалик І.І. Вчення про словотвір// Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Вибрані праці. – Івано-Франківськ – Львів, 2007. – Ч.І. – С. 21-170.
- 15.Ковалик І.І. Дериватологія (словотвір) як самостійна лінгвістична дисципліна та її місце у системі науки про мову// Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Вибрані праці. – Івано-Франківськ – Львів, 2007. – Ч.І. – С.170-236.

Радимо прочитати:

- Білоусенко П.І., Німчук В.В. Історія української мови. Словотвір. – Ч. 1. Іменник (проспект). – Запоріжжя – Київ, 2013.

✍ Виконати справи й завдання вдома:

Завдання 1. Підготуйте невелику доповідь (3–5 хвилин) про історію створення й специфіку лінгвістичних атласів української мови, проілюструйте її презентацією.

Завдання 2. Укладіть деталізований питальник-анкету для збирання якоїсь теми (групи) діалектної лексики на 15–20 позицій.

Завдання 3. Прочитайте тексти. Схарактеризуйте їх за специфікою мети та змістом висловлення, за жанровим типом. Установіть особливості міжреченневого зв'язку. З'ясуйте функції тексту з простеженням відповідних засобів їхньої реалізації.

1. Тихо в лісі: повітря не дихне, ніщо не шеберхне, жодна рослинка не схилиться, не злякає маленької комашки. Мов усе поснуло, мов зачароване. Зате горою йде гучна розмова вітру з лісовим верховіттям. Ось чутно, як несе вітер якусь новину з далекого лісу, що синіє за горбочком. Здалека чутно глухий гомін: він наближається, дужчає, охоплює верховіття, і здається, що кожне дерево кожним листочком шепотить якесь чарівне слово, а ті слова, зливаючись у чудову гармонію лісового шепотіння, хвилиною котяться далі, завмираючи в просторі... За першою хвилиною котяться друга, третя... (М. Коцюбинський).

2. Книга вчить, як на світі жити. Книга в житті людини посідає чи не найважливіше місце. На сьогодні, мабуть, не можливо уявити наш будень без книги. З неї ми черпаємо знання, довідуємося про історію народу, його культуру та розвиток своєї держави, її символіку. А ще книга має й виховне значення. Вона вчить нас справедливості, патріотизму, шанобливості, поваги до праці та людей праці, до матері, жінки-берегині, співчуттю до людського горя, бережливого ставлення до природи. Багато хто писав: “Письменники – це люди, наділені Божим даром!”, і якби не було таких титанів, як Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, наша література була б набагато біднішою.